

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЯК УМОВА РИНКОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Конкурентоспроможність країни є комплексним соціально-економічним показником, який враховує практично всі сфери діяльності країни. Виходячи з даного показника, можна судити про рівень життя в країні, про розвиненість країни, про її значущість в світі. Проблема підвищення конкурентоспроможності і утримання досягнутого рівня цікавить всі країни. Проте методики і підходи у всіх різні. Адже неможливо розробити один ефективний метод, який би однаково добре працював у всіх країнах. З цієї точки зору, Україні слід брати приклад з лідерів цього рейтингу, але при цьому адаптувати їх прийоми до вітчизняних умов життя.

Сьогодні головною метою держави має стати пошук можливих джерел підвищення конкурентоспроможності України і, як наслідок, підвищення рівня життя в країні. У контексті сучасних тенденцій світової економіки середньо- і довгострокова привабливість України для якісно нових глобальних гравців буде сумнівною. небезпека перетворитися на сировинний придаток Європи, складальний цех для низько- і середньокваліфікованої робочої сили, місце поховання промислових і ядерних відходів дуже реальна.

За визначенням Європейської економічної комісії ООН, для досягнення високого рівня конкурентоспроможності повинні виконуватися такі умови (або хоч би частина з них):

- експортери зберігають і збільшують свою частку на зовнішніх ринках;
- на продукцію з високою доданою вартістю і сучасні технології приходить постійно зростаюча частка експорту; зростає середня питома вага експорту країни.

Існує більш широке трактування поняття конкурентоспроможності – це здатність країни створювати внутрішні і зовнішні умови, що дають можливість бізнесу виробляти товари і послуги, які витримують конкуренцію на міжнародних ринках, а населенню постійно підвищувати доходи і якість життя.

В світі існує дві основні школи рейтингування конкурентоспроможності країн. Гарвардська-Давоська (World Economic Forum) і Лозанська (IMD Lausanne) методики служать інструментом постійного коректування політики країн по формуванню чинників стійкого зростання. Щорік Давоський форум публікує Глобальну доповідь про конкурентоспроможність, яка включає дані по країнах, на які приходить більше 95% об'єму світової економіки. Лозанський інститут випускає Світовий щорічник конкурентоспроможності.

При деяких незначних відмінностях в методології суть підходу в тому, аби, вимірявши безліч показників по окремих країнах, вивести синтетичний показник, який поставить конкретну країну в світовий табель конкурентоспроможності. Так, Лозанський інститут агрегує і аналізує більше

320 показників і експертних оцінок, у тому числі: 83 економічних показника, 77 показників ефективності уряду і управління, 69 показників ефективності бізнесу, 94 показники інфраструктури [1].

Україна за 2013 рік опустилася на 11 позицій, зайнявши 84 місце з 148 країн в Індексі глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index 2013-2014), який щорік складається Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ). Необхідно відмітити, що Україна, як і раніше, займає високі місця за показниками розміру ринку (38) і системи освіти (43 у вищій і 57 в початковій освіті). Проте значно погіршала позиція країни по критеріях макроекономічного середовища – з 90 на 107 місце, ефективності ринку праці – з 62 на 84, технологічній готовності – з 81 на 94, інновацій – з 71 на 93 місце. Фахівці визначили, що найбільш негативним чинником для ведення господарської діяльності в Україні є доступ до фінансування – 16,7%. На другому місці корупція – 15,5%, неефективний урядовий апарат – 13,4%, податкове адміністрування – 11%, політична нестабільність – 10,1%, розміри податків – 8,4%. Україна може підвищити свою ефективність за рахунок розвитку конкуренції на своїх ринках товарів і послуг і продовження реформи фінансово-банківського сектора, оскільки по цих параметрах вона зайняла, відповідно, 124 і 117 місця [2].

Для сучасних ринкових перетворень Україні необхідне вирішення серйозних проблем, з яких найбільш важливою є перебудова її інституційної структури, страждаючої від бюрократизму і відсутності прозорості.

Сьогодні конкурентоспроможність країни є однією з найвпливовіших концепцій в економіці розвитку і практичній політиці. Це пов'язано з тим, що вона не лише охоплює суто економічні показники, але і оцінює наслідки важливих для стабільного зростання неекономічних явищ, таких як якість політичних процесів і суспільного управління, рівень освіти, наукова база, верховенство закону, культура, система цінностей і інформаційна інфраструктура.

За великим рахунком, це здатність країни досягти і підтримувати високі темпи економічного зростання, що виражаються в постійному прирості рівня ВВП на душу населення. Тобто це те, яким чином нації створюють і підтримують середовище, що забезпечує конкурентоспроможність своїх економічних агентів.

Концепція конкурентоспроможності повинна стати потужною національною ідеологією в Україні (як вона стала в Сінгапурі, Малайзії, Естонії, Великобританії або США). Усвідомлення того, що твоя країна визнається і шанована в світі як конкурентоспроможна, може стати важливим приводом для загальнонаціональної гордості незалежно від мови, конфесії, політичних переконань людини.

Література:

1. Бланк Дж. Оцінка конкурентоспроможності країни в умовах політичних змін. – К.: Наука, 2007. – 206 с.
2. Економіка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podrobnosti.ua/economy/2013/09/04/927852/html>